

Література

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка]. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: Юридична думка, 2009. – 1236 с.

2. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: монографія / В. А. Мисливий. – Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с.

УДК 343.13(043.2)

Джиба-Бондаренко Д. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Багіров С. Р., к.ю.н., доцент

ДО ПРОБЛЕМ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 290 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Питання кваліфікації злочину, тобто встановлення та юридичне закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння та ознаками складу злочину, передбаченого кримінально-правовою нормою, є одним з центральних у теорії та практиці кримінального права. Крім того, процес кваліфікації полягає у послідовному відмежуванні кожної ознаки вчиненого діяння від ознак інших, суміжних злочинів. Питанням кримінально-правової протидії знищенню, підробці або заміні номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу (далі – ТЗ) неодноразово приділялася увага в роботах вітчизняних і зарубіжних науковців (В. І. Борисова, М. Й. Коржанського, В. А. Мисливого та ін.), однак проблеми кваліфікації злочину, передбаченого ст. 290 Кримінального кодексу України [1], спеціально не досліджувалися, що підкреслює актуальність обраної теми.

Практика застосування кримінального законодавства про відповідальність за знищення, підробку або заміну ідентифікаційного номеру ТЗ показує, що проблеми в кваліфікації зазначеного злочину можуть виникати не тільки при кваліфікації одиничного злочину, а й при відмежуванні від суміжних складів злочинів, їх конкуренції та сукупності злочинів. Аналіз судової практики показує, що в 47,6 % випадків склад знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів ТЗ застосовувався судом як одиничний злочин, а в 53,3 % випадків кваліфікація зазначеного складу здійснювалась за сукупністю злочинів [2].

Як правило, суміжними злочинами, що кваліфікувалися судами за сукупністю зі ст. 290 КК України були склади, передбачені ст.ст. 396, 358, 286, 289, 190 та ст. 198 КК України. Разом із тим, деякі питання

відмежування складу знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів ТЗ від інших суміжних злочинів та правопорушень залишаються не дослідженими. Так, на думку В. Віскунова, суміжними злочинами до ст. 290 КК України також слід вважати ст. ст. 194, 209, 201 та 212 КК України. Крім того, склад зазначеного злочину слід відмежовувати і від інших правопорушень, наприклад, від ст. 121-1 КУпАП [2].

Деякі вчені вважають, що злочин, передбачений ст. 290 КК України, є спеціальним видом причетності до злочину – приховуванням викраденого [3], в той час, коли інші стверджують, що склад цього злочину є прикладом надмірної криміналізації, і дії, передбачені ст. 290 КК, по суті, являють собою приховування незаконного заволодіння транспортним засобом [4]. На наш погляд, знищення, підробка або заміна ідентифікаційних номерів ТЗ, у першу чергу, посягає на порядок державної реєстрації, обліку й митного оформлення ТЗ з метою їх ідентифікації. Тому, склад злочину, передбачений у ст. 396 КК «Приховування злочину», слід відмежовувати від складу знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів ТЗ за ознаками об'єкта, предмета та об'єктивної сторони складу злочину. Безпосереднім об'єктом складу приховування злочину виступає порядок відносин у сфері правосуддя. Предметом приховування злочину можуть бути будь-які об'єкти матеріального світу, що мають відношення до тяжкого або особливо тяжкого злочину (знаряддя та засоби злочину, майно, що було здобуте злочинним шляхом, людина тощо), на відміну від ідентифікаційного номеру кузова, двигуна або шасі транспортного засобу, що є предметом складу, передбаченого у ст. 290 КК України. Що ж до об'єктивної сторони, то злочинні дії щодо приховування тяжкого або особливо тяжкого злочину являють собою опосередковане відношення до обставин цього злочину та об'єктивно мають заздалегідь не обіцяний характер і не перебувають у причинному зв'язку з діями особи чи групи осіб, що його вчинили. У диспозиції кримінально-правової норми про відповідальність за приховування злочину не визначено конкретного переліку дій, що утворюють його склад. Однак, у будь-якому випадку вони спрямовані на приховування тяжкого або особливо тяжкого злочину від правоохоронних органів, які забезпечують здійснення правосуддя, зокрема від органів досудового розслідування, прокуратури та суду. На відміну від приховування злочину, знищення, підробку або заміну ідентифікаційних номерів ТЗ спрямовано, перш за все, на обман реєстраційно-екзаменаційних підрозділів Державтоінспекції МВС України та митних органів щодо належного стану атрибутів транспортного засобу, включаючи і приховування тяжкого або особливо тяжкого злочину, інших злочинів і правопорушень з транспортним засобом, а також обставин цивільно-правового характеру.

Незважаючи на відсутність у диспозиціях ст. 396 КК і ст. 290 КК

посилання на спеціальну мету злочину, із змісту кримінально-правових норм можна дійти висновку про те, що, на відміну від приховування злочину, знищення, підробка або заміна ідентифікаційних номерів ТЗ вчинюється не тільки з метою приховування злочину в минулому, а й заради вчинення злочинів у майбутньому.

Отже, на наш погляд, якщо особа вчинила знищення, підробку або заміну ідентифікаційних номерів ТЗ з метою приховування тяжкого або особливо тяжкого злочину, що був вчинений нею самою, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 290 КК та за іншою відповідною статтею, що передбачає відповідальність за тяжкий або особливо тяжкий злочин. У випадку коли особа заздалегідь не обіцяла іншій особі вчинити знищення, підробку або заміну ідентифікаційних номерів ТЗ з метою приховування тяжкого або особливо тяжкого злочину, але вчинила зазначене, її дії мають бути кваліфіковані за сукупністю злочинів, передбачених ст. 396 КК і ст. 290 КК. А якщо особа заздалегідь пообіцяла вчинити зазначені дії, то їх необхідно кваліфікувати також за ідеальною сукупністю злочинів, передбачених ст. 290 КК, ч. 5 ст. 27 КК та за іншою відповідною статтею.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
2. Віскунов В. Проблеми кваліфікації знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу та відмежування цього складу злочину від ст. 396 КК України «Приховування злочину» / В. Віскунов // Юридична Україна. – 2011. – № 3. – С. 99-102.
3. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: навчальний посібник / М. Й. Коржанський. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Атіка, 2007. – С. 410-411.
4. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – К.: Істина, 2004. – С. 319.

УДК 343.2/7:347.8:340.113(043.2)

Дмитришина В. А., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Багіров С. Р., к.ю.н., доцент

НЕВІДПОВІДНІСТЬ ТЕРМІНОЛОГІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ТА ПОВІТРЯНОМУ ПРАВІ

Поняття недоброякісного ремонту з'являється в ч. 1 ст. 276 Кримінального кодексу [1]. В кримінальному праві недоброякісний ремонт транспортних засобів, колій, засобів сигналізації та зв'язку – це ремонт з відступом від визначених стандартів, від певної технології, не